

Regeringskansliet  
Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

2021-09-07

Lantmäteriets Dnr: LM2021/015479

Finansdepartementets Dnr: Fi2021/01486

## Yttrande över delar av betänkandet **Stärkt planering för en hållbar utveckling SOU 2021:23**

Lantmäteriet har beretts möjlighet att svara på remissen rörande delar av betänkandet ”Stärkt planering för en hållbar utveckling” SOU 2021:23. Vi kommer endast att svara på de förslag som berör myndighetens ansvarsområde och vill lämna följande synpunkter på avsnitt 8.4, 8.4.2, 8.4.4.

### 8.4 Överväganden och förslag angående 4 kap. PBL

#### **FELAKTIG BESKRIVNING AV HUR GEMENSAMHETSANLÄGGNINGAR INRÄTTAS OCH DESS STATUS**

Sista stycket på s. 167 redovisar en förenklad och felaktig bild av hur en gemensamhetsanläggning kommer till stånd och texten ger intryck av att det skulle vara en civilrättslig fråga, alltså att det räcker med en överenskommelse för att skapa gemensamhetsanläggningen. Generellt sett är istället det vanligaste att gemensamhetsanläggningar inrättas utan stöd av en överenskommelse. Vidare krävs det alltid en förrättning med prövning av aktuella villkor i anläggningslagen och beslut av lantmäterimyndigheten för att en gemensamhetsanläggning ska komma till stånd.

### 8.4.2 Markreservat för mobilitetsanläggningar

#### **TYDLIGARE SKRIVNINGAR OM OMRÅDEN TILL ALLMÄNNA ”ANLÄGGNINGAR FÖR LEVERANSER” INOM KVARTERSMARK**

Syftet med och vad som innefattas i uttrycket allmänna ”anläggningar för leveranser” är inte tillräckligt ingående beskrivet. Beskrivningen av vad anläggningarna ska vara till för skiljer sig dessutom till viss del åt där innehållet i förslaget beskrivs (”*omlastning, hubbar för delningsfordon som betjänar ett större område*” vid utredningens överväganden och förslag s. 170–171 respektive ”*omlastning och slutleverans*” i författningskommentaren på s. 232).

#### **BEGREPPET LEVERANSER**

Markreservat till anläggningar för leveranser ska både kunna användas ”*för omlastning eller hubbar för delningsfordon som betjänar ett större område*” (se sista stycket på s. 171). Delningsfordon är i dagsläget i de flesta fall

avsedda för persontransporter och vi ställer oss undrande till om leveranser är rätt begrepp när det gäller transport av personer.

#### **ANVÄNDNINGSBESTÄMMELSE TILL ANLÄGGNINGAR FÖR LEVERANSER**

Lantmäteriet anser att förslaget om att mark till allmänna anläggningar för leveranser ska kunna redovisas som markreservat inte helt fyller det behov som finns. Markreservat, är en egenskapsbestämmelse och därmed underordnad den användningsbestämmelse som gäller för området i detaljplanen. Markreservat tillämpas när området i huvudsak ska användas för ett annat ändamål. Det kommer finnas situationer där områden endast ska användas till anläggningen för leveranser. Boverket behöver därför ges förutsättningar att ta fram kompletteringar av föreskrifter, allmänna råd och väglednings-texter för dessa situationer så att anläggningarna inordnas i befintliga användningsbestämmelser eller att en ny skapas för ändamålet.

#### **SKYLDIGHET ATT LÖSA RÄTT INOM MARKRESERVAT TILL ANLÄGGNINGAR FÖR LEVERANSER**

Det bör övervägas och utredas vidare om det med anledning av ändringen i 4 kap. 6 § PBL även bör göras en korresponderande ändring i 14 kap. 18 § PBL för att det inte ska bli problem för fastighetsägaren att begära att huvudmannen löser rätt inom markreservatet så att planen genomförs.

#### **OMFATTAS MARKRESERVATET AV LÄTTNADERNA ENLIGT 5 KAP. 8 a § FBL?**

Det bör även övervägas och utredas vidare om det behövs en justering av 5 kap. 8 a § fastighetsbildningslagen (FBL), så att de lättnader i prövningen vid inrättande av servitut genom fastighetsreglering som gäller för vissa typer av markreservat också ska omfatta den nya typen av markreservat (idag saknas lösenrätt för markreservat i PBL).

#### **SVÅRT ATT GENOMFÖRA MARKRESERVAT FÖR ALLMÄNNA ÄNDAMÅL I ORTER MED ENSKILT HUVUDMANNASKAP**

I samhällen där det tillämpas enskilt huvudmannaskap i detaljplaner blir det i många fall svårigheter att skapa servitut för markreservat för allmänna ändamål till exempel för gång- och cykelvägar. Det saknas då vanligtvis en lämplig kommunalägd fastighet som kan vara härskande där väsentlighetsvillkoret i 7 kap. 1 § FBL är uppfyllt samt en kommunal organisation för förvaltning av ändamålet för markreservatet. Samma situation kan komma att uppstå vid markreservat till allmänna anläggningar för leveranser och problemet får därmed förnyad aktualitet.

#### **GEMENSAMHETSANLÄGGNINGAR VID MARKRESERVAT FÖR ALLMÄNNA ANLÄGGNINGAR ETT UNDANTAGSFALL**

Skrivningen ”*Det handlar således om att reservera områden för en annan part än markägaren, till exempel kommunen eller andra fastighetsägare genom en GA.*” på s. 171 i första stycket indikerar att markreservat för allmänna anläggningar enligt 4 kap. 6 § PBL, vilka ska tillgodose ett allmänt behov, kan byggas ut som gemensamhetsanläggningar. Det torde endast vara frågan om undantagsfall när en sådan gemensamhetsanläggning bildas.

Samtliga deltagande fastigheter behöver ha ett allmänt ändamål, till exempel vara kommunala allmänplatsfastigheter. För fastigheter med enskilt ändamål är det inte av väsentlig betydelse (finns det inte något behov) att delta.

#### **GEMENSAMHETSANLÄGGNINGAR TILL MOBILITETSÅTGÄRDER FÖR ENSKILDA BEHOV**

Om avsikten är att anläggningar för leveranser eller andra mobilitetsåtgärder som syftar till att tillgodose en begränsad grupp av fastigheters enskilda men gemensamma behov ska kunna planläggas som markreservat, kan detta göras genom att markreservat för gemensamhetsanläggningar enligt 4 kap. 18 § 1 st. PBL används. I så fall behöver det bland annat för värderingen av marken klargöras i vilka situationer anläggningarna ska omfattas av skyldighet för huvudmannen att enligt 14 kap. 18 § PBL lösa rätt till området.

#### **8.4.4 Möjligheter att säkerställa viss åtgärd genom villkor för bygglov i detaljplanen**

##### **ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER SAKNAS I BOVERKETS SENASTE FÖRESKRIFTER OCH ALLMÄNNA RÅD**

På s. 177 används begreppet administrativ planbestämmelse. I Boverkets senaste föreskrifter (BFS 2020:5) och allmänna råd (BFS 2020:6) om detaljplaner finns inte längre kategorin administrativa planbestämmelser. Planbestämmelser enligt 14 kap. 14 § PBL hanteras numera som egenskapsbestämmelser.

#### **Beslutande**

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Susanne Ås Sivborg. I ärendet slutliga handläggning har deltagit ställföreträdande generaldirektören Anders Lundquist, verksamhetsområdeschefen Tove Elvelid, enhetschefen Catharina Hökby, lantmätaren Thomas Holm, juristen Gustav Mark samt seniora förätningslantmätaren Per Rune Karlsson, den sistnämnde fördragande.

För Lantmäteriet



Susanne Ås Sivborg

#### **OM PERSONUPPGIFTER**

När Lantmäteriet samlar in personuppgifter ska myndigheten lämna information om den behandling av personuppgifter som görs. Informationen går att hitta på hemsidan <https://www.lantmateriet.se/personuppgifter> eller genom att kontakta Kundcenter på telefonnummer 0771-63 63 63.